

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. I. Proponuntur duæ propositiones damnatæ, placitum Caramuelis, & aliquot prænotata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

illi sint digni, & ex illis eligatur dignior. Sic enim intelligendū est ius naturale obligans ad electionē dignioris.

44. Obijcies contra secundam Cōclusionē. Qui resignat Beneficium Curatum favore alterius, non tenetur resignare favore dignioris, sed sufficit, quod resignet favore digni; vt docent Reginaldus, Lessius, & Malderus, quos refert, & sequitur Diana part. 2. tract. 15. resol. 41. Quia resignans non est distributor, & idē non tenetur seruire iustitiam distributivam. Ergo eodem modo censendum est de Patron laico, maxime de illo, qui non est distributor plurium Beneficiorum, sed illius vnus Beneficij.

45. Et quidem alia est mens P. Lessij, qui solum loquitur, quando non est magnus excessus dignissimi ad dignum: superaddit enim hæc verba: *Quamuis si multo dignior se offerat, vel in promptu sit, charitas boni communis obligat, vt hic præferatur.* Ex quibus verbis formatur argumentum probans, resignatorem quærere debere dignissimum, & si videat, hunc valde excedere, teneri resignare in favorem eius. Nam charitas boni cōmunis exigit, vt prouideatur saluti animarum meliori modo, quo possit. Nam, vt supra perpendimus, cum non facile inveniatur vnus, qui habeat omnia requisita, charitas boni cōmunis, & desiderū salutis animarū, vrgeri debet ad hoc, vt eligatur, qui vltius abundet eiusmodi requisitis. Et hinc constat ad argumentum, negandum esse antecedens; vt negat P.

Vasq. opusc. de Beneficijs cap. 2. §. 4. dub. 7. n. 100. Cum Soto, & Navarro. Et ad id, quod subiungitur, dicendum est, non nasci obligationem hanc ex iustitia distributiva, sed ex charitate, & desiderio, quod Beneficiarius habere debet salutis animarum.

Reginaldus.
Lessius.
Malderus.
Diana.

Lessius.

P. Vasq.
Soto.
Navarro.

(* * * * *)

DISERTATIO. XXIX.

An fornicatio, & mollietates sint moraliter male, dumtaxat quia prohibita?

CAPVT I.

Proponuntur due propositiones damnatae, placitum Caramuelis, & aliquot prænotata.

SUMMARIUM.

Referuntur due propositiones damnatae. num. 1.

Præfens questio est, an fornicatio, & mollietates sint male ab intrinseco, an à sola prohibitione? Et quomodo questio spectet ad praxim. num. 2.

Duplicem esse malitiam, Theologicam, & Philosophicam; ex Caramuele. num. 3.

Quomodo explicet Caramuel hanc duplicem malitiam? num. 4.

Hæc doctrina Caramuelis non stat cum doctrina S. Thomæ. num. 5.

An malitia Philosophica offendat Deum vt authorem naturæ. ibidem.

Docet Caramuel, fornicationem, & mollietatem non esse malas ab intrinseco, sed à prohibitione Dei. num. 6.

Fundamenta, quibus nititur. num. 6. & seqq.

Alia fundamenta eiusdem, vt probet, mollietatem non esse malam ab intrinseco. num. 12. & seqq.

An idem censeat Caramuel de omnibus peccatis luxuria contra naturam. num. 15.

Fiff

Pro-

1. **P**ropositio 48. ex damnatis, hæc est: *Tam clarum videtur fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, & solum esse malam, quia interdicta, ut contrarium omnino rationi dissonum videatur.* Propositio 49. est huius tenoris: *Mollities iure natura prohibita non est. Vnde si Deus eam non interdixisset, saepe esset bona, & aliquando obligatoria sub mortali.* Et utriusque propositionis sub his eisdem terminis Author est Caramuel: & utramque defendit tom. 1. Theol. fund. fundamento 12. n. 341. citans se ipsum ad lib. 3. Theol. moral. num. 1600. & in Theol. intent. num. 1904., & Franciscus Verde in Apologia pro Caramuele contra Borgiam quæst. 3. & 4.

Caram.

Caram.
Verde.

2. Suponendum est (quod, & ipse Caramuel supponit) esse de Fide, fornicationem, & pollutionem esse peccata læthalia. Id enim constat ex plurimis locis Sacræ paginæ. 1. Corinth. 6. ad Ephes. 5. Apocal. 21. Exodi 20. Deuteron. 23. Proverb. 9. Ecclesiastici, & Hieremiæ 5. & alijs. Quare questio præsens est: An fornicatio, & mollities sint malæ moraliter ex sola prohibitione Dei, an potius ab intrinseco, atque aded ex iure etiam naturali? Et quamvis Caramuel dicat, hanc questionem nihil spectare ad praxim; id tamen non est omnino verum: nam maior, aut minor gravitas peccati ad praxim spectat ea ratione, qua graviora peccata maiori contentione vitanda sunt. Constat autem, quo graviora sunt peccata, maiori contentione vitanda esse. Constat etiam, graviora esse peccata, quæ iure naturali prohibentur, quam quæ sola prohibitionem Divinam, cæteris paribus.

Caram.
S. Thom.

3. Supponit Caramuel, in pluribus peccatis esse duplicem malitiam, aliam Theologicam, aliam Philosophicam iuxta S. Thomam 1.2. quæst.

71. art. 6. ad 5., ubi ait: *A Theologis consideratur peccatum, præcipue secundum quod est offensa contra Deum; à Philosopho autem morali, secundum quod contrariatur rationi.* Et ided primum genus malitiæ vocat Caramuel Theologicum; secundum autem Philosophicum. Hanc autem malitiam Philosophicam dicit esse indecentiam quamdam, qua actio dedecet naturam rationalem, qualis est ingratiudo, inconstantia, &c.

4. Subiungit, malitiam Theologicam offendere Deum ut legislatorem; malitiam autem moralem offendere Deum ut naturæ conditorem. Hinc infert, nullum actum esse malum malitia Theologica, nisi quia prohibitus. Vnde si Deus non prohiberet eum actum, non esset malus Theologicæ. Aliqui tamen actus habent etiam malitiam Philosophicam, nempe qui contrariantur rationi: v.g. esse ingratum, inconstantem, mendacem, &c.; qui prohibiti sunt, quia mali.

5. Sed hæc doctrina non stat cum doctrina S. Thomæ. Primo. Nam iuxta S. Thomam, non est malitia Theologica, quæ offendit Deum ut legislatorem, sed malitia, quatenus offendit Deum. Secundo Nam malitia, quæ offendit Deum ut conditorem naturæ, non potest non considerari à Theologo; cuius est considerare quidquid dicit relationem ad Deum; sed iuxta Caramuelem, malitia Philosophica offendit Deum ut conditorem naturæ: ergo etiam malitia Philosophica non potest non considerari à Theologo sub hac ratione, atque aded includit malitiam Theologicam. Quare malitia Theologica non recte definitur, secundum quod respicit Deum ut legislatorem; sed secundum quod respicit Deum. Malitia vero Philosophica non respicit Deum neque ut conditorem naturæ, sed solum talis esse intelligitur

tur, secundum quod dissonat rationi.

Caram. 6. Igitur Caramuel varijs in locis asserit, & contendit probare, fornicationem, & mollitiem non esse intrinsece mala, sed extrinsece a prohibitione Divina. Dabo conclusionem, & fundamentum eius ex lib. 4. Theologiae intentionalis, num. 1960. [Dico igitur primo. Si Deus fornicationem non interdixisset, non esset mala, nec peccatum. Et, ut puto, evidenter ostendat. Quia duorum commixtio secundum se peccaminosa est, vel quia naturaliter mala ipsis, vel quia naturaliter mala proli: neutrum potest dici: ergo. Non primum: quia saepe contingit esse utriusque salubrem, & in tali casu non est utriusque naturaliter mala: accedit, quod si quando insalubris dicatur, cum graviter insalubris non sit, non possit esse graviter peccaminosa. Nec poterit dici secundum: fornicatio enim mala proli non est. Primo enim non potest dici mala physice, quae in causa est, ut homo, qui alias in rerum natura non esset, producat: quia si iniurius homini, qui illum occidit, Beneficus omnino, qui illum generat, imò Beneficentior Genitor, quam iniurius occisor: iste enim non potest facere, quod homo, qui est, omnino non sit; at ille efficit, ut qui omnino non est, esse incipiat.]

7. Et num. 1961. prosequitur sic. [Aliqui ad educationem recurrunt: factentur enim, ipsam fornicationem esse proli physice utilem, sed nocivam moraliter. Sed hoc est verbis obcludere. Primo enim vellem ex facie, & nomine cognoscere illam prolem, cui in fornicatione, ut male educetur; in mollitie, ne omnino producat, efficitur. Vbi illa? In Omnipotentiae thesauris. Quid illa? Actu nihil. An homo existens iniuriam potest facere nihilo? An nihilum habet iura, & dominium? Dicuntur; sed dicuntur. Nihilum nullae

reales, & positivae proprietates. Nihilum in rem realem, & positivam nec ius in re, nec in rem habet. In iustia fit substantiae intellectuali existenti: & creatura possibilis praeter creatricem potentiam nihil est.]

8. Deinde num. 1962. haec subiungit. [Si Augustinus dixit, melius esse damnari, quam annihilari; item diceret, melius esse proli male educatam esse, quam absolute in rerum natura non esse. Et sane malam prolium educationem potius ex paupertate, quam ex fornicatione suboritur. Principum enim nothos optime educatos videmus; cum tamen nulli disciplinati mores sint inter homines viles, & mendicos. Potius igitur pauperum matrimonia venirent condemnata, quam divitum fornicationes.]

9. Procedit mox ad refellendam responsionem, quam S. Thomas exhibet praefato argumento sic. [Sed inquirunt, esse per accidens, quod filij illegitimi Principum bene educantur. Dicunt, non tamen probant: verosimilius enim videtur, esse per se, quod filij pauperum male educantur. Sed esto, sit inter divites bona nothorum educatio omnino accidentalis: ergo si per accidens contingit, quod filij fornicarij Principum bene educantur; etiam per accidens contingeret, quod parentes fornicantes non peccent. Et probo sic: Ideo fornicatio interdicitur, quia ex illa mala prolium educatio sequitur: ergo si haec non sequeretur, non interdiceretur illa. Finis igitur huius inhibitionis bona educatio est: aequi probabile est, quod quando finis cessat per accidens in aliquo particulari, lex etiam cesset per accidens in particulari: ergo siquidem admittitur, quod finis legis fornicationem prohibentis soleat in aliquo particulari cessare, per accidens, admittendum omnino est, ipsam legem cessare.]

Ffff 2

Ref.

10. Responsionem, quæ huic argumento exhiberi potest, sic refellere conatur. [Sidicas, cessante fine legis in particulari, cessare legem in particulari, non quidem Divinam, sed humanam; putabis, te aliquid dicere, & nihil omnino dices: legum enim humanarum finis aliquando vniversaliter cessat; at naturalium non aliter, quàm per accidens, & in particulari cessare potest. Patet in homicidio indirecte patrato: in vapore enim occidere possum, non obstante quinto præcepto Decalogi; tunc enim per accidens, & in particulari cessat præcepti finis, adeoque etiam ipsum præceptum: nec dabitur casus, in quo legis naturalis finis cesset vniversaliter.]

11. Subiungit immediate: [tum sic. Nulla ratione naturali ostendi potest, simplicem fornicationem esse malam; & tamen malam esse, in Sacris litteris ostenditur: ergo dicendum est non esse malam intrinsece, & ex natura sua, sed extrinsece ratione interdictionis, adeoque non esse prohibitam, quia mala; sed potius malam solummodo esse, quia prohibita.]

12. Deinde num. 1965. ponit secundam conclusionem, quæ est 49. ex damnatis. Dico secundo. *Si Deus mollitiem non interdixisset, numquam esset mala, sepe esset bona, & aliquando per accidens obligatoria sub peccato mortali?* Multa brevibus verbis congesta, quæ indigent clariori expositione. Mollities est feminis effusio voluntaria; & si mala secundum se, de ipsius malitia omnibus constare debet. Sed quid semen? Doctores certant, & adhuc sub iudice lis est. Aliqui sudorem, alij spumam, non nulli lac, plerique sanguinem, semen esse contendunt; & tamen esse contra ipsam naturam, sudorem, spumam, sanguinem, lac, & similia corpo-

ris nutrimenta, vel excrementa ex rationabili causa decidere, nullus Dialecticus probare poterit. Nec iuvat dicere, illud ad generationem ordinari. Nam & muliebre lac ordinatur ad nutritionem prolis, sanguis ad propriam, & tamen vtrumque sine culpa dicitur. Igitur siquidem mollities mala est, & tamen contra naturam, vbi ad salutem propriam conducit, non est; dicenda venit, omnem suam malitiam habere à prohibitione.]

13. Quod autem in ea hypothesisi mollities posset esse obligatoria, sic probare conatur num. 1967. [Sublata Dei interdictione posse contingere, quod homo ad mollitiem sub peccato mortali teneretur, clarissime probari poterit. Aeger enim teneretur adhibere remedia, quæ sunt præcisè ad vitæ conservationem necessaria, & scimus dari morbos; qui in seminis quantitate, & qualitate consistunt, morbos quidem læthiferos, à quibus aliter, quam effusione feminis curari non possis: ergo si aliunde non obta-ret, in tali casu vti effusione feminis vt remedio præcisè necessario tenereris. Atqui nunc debes potius mori quàm tale remedium admittere: ergo evidens est, quod detur alia circumstantia extrinseca, nimirum Divina interdictione, quæ illud remedium illicitum reddat.]

14. Aliam probationem affert num. 1968. [Proximus ad generationem, & nativitatem accedit embryonem, & infans ipse nondum natus, quæ semen; atqui potest gravida parens contra inanimatum fatum procedere, si aliter vitam conservare non possit: ergo à fortiori posset contra semen, si solummodo considerarentur rationes naturales. Ergo siquidem procurare potest abortum licite, vt vitam tueatur; & tamen procurare mollitiem propter eadem causam non potest,

potest, est argumentum infallibile, quod mollitiei malitia à rerum natura non dependet, sed à voluntate interditoris.]

15. Et cum num. 1969. asserat molliem, sodomiam, & bestialitatem esse peccata eiusdem speciei infimæ; ex hac, & ex præcedenti conclusione fit manifestum, esse sententiam Caramuelis, omnia hæc peccata contra naturam non esse intrinsece mala, sed solum esse mala exprohibitione Divina.

CAPVT II.

Demonstratur falsitas propositionum damnatarum ex doctrina S. Pauli Apostoli.

ARTICVLVS I.

Duo argumenta proponuntur.

SVMMARIVM.

Apostolus ostendit multis argumentis malitiam luxurie dissonare rationi. num. 16.

Confirmatur expositione S. Thomæ. num. 17.

Quomodo intelligatur id dictum Apostoli, quod luxuria inquinat corpus? num. 18.

Quomodo id explicet S. Hieronymus? num. 19.

Et quomodo S. Ambrosius? num. 20. Explicatio Theophilacti in eadem sententiam. num. 12.

Idem confirmatur explicatione S. Bedæ. num. 22.

Quanta sit disparitas quoad hoc inter copulam licitam, & illicitam? num. 23. remissive.

Quomodo S. Athanasius intelligat

hanc iniquationem corporis ex luxuria? num. 24.

Quomodo acumenius intelligat Apostolum in eadem sententiam? num. 25.

Confirmatur multis testimonijs S. Thomæ. num. 26. & seqq.

Eiusdem sententia sunt duo insignes interpretes Pauli, Salmeron, & Iustinianus. num. 26. & 30.

Quam aliena sit à mente S. Pauli expositio Caramuelis. 32.

16. **I**vre merito damnatas esse, tamquam scandalosas, eas duas propositiones, pro comperto habeo: existimo enim eas adversari doctrinæ, quam tradit Apostolus cap. 6. Epistolæ 1. ad Corinth. Probatur promo. In præfato loco Apostolus ostendit malitiam fornicationis, & cuiuslibet actus luxuriosi, multis argumentis petitis, non à præcepto Domini, quod supponit, sed à varijs rationibus: sed implicat, quod malitia probetur argumentis petitis à ratione, & quod ea malitia non sit dissona rationi: ergo malitia fornicationis, & cuiusvis actus luxuriosi, est dissona rationi. Sed esse dissonam rationi est repugnare iuri naturali: ergo talis malitia repugnat iuri naturali.

17. Quæ ex præfatis propositionibus non est evidens? Maior constat ex contextu capitis, & ex ipsis rationibus, ad quas proponendas iam accedo. Et ideò S. Thomas in hunc locum dixit: *Improbat autem fornicationem quatuor rationibus.* San Tho. Minori nihil evidentius, maxime cum rationes Sacra Scripturæ non sint mere probabilis, sed omnino irrefragabiles. Quando ergo ratio irrefragabilis probat malitiam actionis, quomodo potest ea malitia actionis, non esse dissona præfatae rationi irrefragabili? Non enim componuntur hæc duo. & quod actio sit